

Mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora o „Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o definiciji, prezentaciji i označivanju alkoholnih pića, uporabi imena alkoholnih pića u predstavljanju i označivanju drugih prehrambenih proizvoda i zaštiti zemljopisnog podrijetla alkoholnih pića”

(COM(2016) 750 final – 2016/0392 (COD))

(2017/C 209/09)

Izvjestitelj: **Peter SCHMIDT**

Zahtjev za savjetovanje:	Vijeće, 9.12.2016. Europski parlament, 12.12.2016.
Pravni temelj:	članak 43. stavak 2., članak 114. stavak 1. i članak 304. Ugovora o funkcioniranju Europske unije
Nadležna stručna skupina:	Stručna skupina za poljoprivredu, ruralni razvoj i zaštitu okoliša
Datum usvajanja u Stručnoj skupini:	14.3.2017.
Datum usvajanja na plenarnom zasjedanju:	29.3.2017.
Plenarno zasjedanje br.:	524
Rezultat glasovanja (za/protiv/suzdržani):	211/0/4

1. Zaključci i preporuke

1.1. EGSO pozdravlja inicijativu Komisije koja se odnosi na usklađivanje postojećeg pravnog okvira za jaka alkoholna pića s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i na usklađivanje zakonodavstva s novim pravnim instrumentima EU-a, posebice u vezi s informiranjem potrošača o hrani i sa sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode.

1.2. EGSO posebice podržava uvođenje čvršće povezanosti s poljoprivrednim sektorom. Ta je povezanost od temeljne važnosti za kvalitetu i ugled jakih alkoholnih pića proizvedenih u EU-u.

1.3. I dok EGSO načelno podržava prilagodbe koje su izvršene kako bi se osiguralo usklađivanje s UFEU-om i pojednostavio zakonodavni postupak, bilo bi poželjno više se usredotočiti na provedbene, a ne delegirane akte. U određenim bi područjima mogućnost odstupanja trebalo u potpunosti ukloniti.

1.4. EGSO priznaje složenost usklađivanja i pozdravlja pojašnjenje i napredak u područjima kao što su pravila povezana s označivanjem složenica, aluzija i mješavina jakih alkoholnih pića, kao i neobavezno označivanje podrijetla sirovina. Međutim, neki su drugi elementi izmijenjeni u prijedlogu, a trebalo bi ih razmotriti, kako je navedeno kasnije u ovom mišljenju.

1.5. Što se tiče oznaka zemljopisnog podrijetla, EGSO pozdravlja pojašnjenje pravila i postupaka koji se odnose na oznake zemljopisnog podrijetla i vrijednosti pripisane tradiciji i lokalnoj/teritorijalnoj proizvodnji.

1.6. EGSO naglašava važnost održavanja postojeće razine zaštite za sektor jakih alkoholnih pića, kako bi se zajamčilo zadržavanje dodane vrijednosti i radnih mjesta u Europi. Važno je mjesto u kojem je proizvod destilirani i proizveden, a uvedena promjena u terminologiji ne bi trebala podrazumijevati značajnije promjene u tom sektoru.

1.7. Što se tiče prezentiranja i označivanja, Odbor predlaže određena poboljšanja postojećeg prijedloga, odnosno poboljšanja koja se odnose na važnost izbjegavanja svake vrste lažnog predstavljanja ili nesporazuma povezanih s „aromama imitacije”, što bi moglo biti zavaravajuće za potrošače.

1.8. Iako to ne ulazi u posebno područje primjene prijedloga Komisije, EGSO ponavlja svoje prethodne preporuke o potrebi za dosljednim i sveobuhvatnim pristupom politike temeljenim na izbjegavanju štetne konzumacije alkohola kao i o promicanju odgovorne konzumacije kojom se izbjegavaju zdravstveni rizici i maloljetničko opijanje – ne samo u odnosu na sektor jakih alkoholnih pića nego i šire. Informiranje, obrazovanje i podizanje razine svijesti ključni su za to i EGSO pozdravlja brojne inicijative javnog i privatnog sektora poduzete u tom kontekstu.

2. Uvod

2.1. Cilj je predložene uredbe Komisije uskladiti postojeću Uredbu (EZ) br. 110/2008 ⁽¹⁾ o jakim alkoholnim pićima s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Njome se prvenstveno odredbe koje je Komisija donijela na temelju te Uredbe dijele na delegirane i provedbene akte te se uvodi poljoprivredni pravni temelj ⁽²⁾ kako bi se istaknula čvršća povezanost s poljoprivrednim sektorom.

2.2. Osim usklađivanja s UFEU-om, prijedlogom se uvodi samo nekoliko manjih tehničkih izmjena u cilju uklanjanja nedostataka u provedbi Uredbe (EZ) br. 110/2008 i usklađivanja zakonodavstva s novim pravnim instrumentima EU-a, posebice u vezi s informiranjem potrošača o hrani (Uredba (EU) br. 1169/2011) ⁽³⁾ i sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode (Uredba (EU) br. 1151/2012) ⁽⁴⁾.

2.3. Prijedlogom se posebno pojašnjavaju određena pravila označivanja za složenice, aluzije i mješavine jakih alkoholnih pića čiji je cilj izbjeći probleme na unutarnjem tržištu. Također uključuje novi članak o navođenju oznake podrijetla i uvodi jasnije postupke registracije oznaka zemljopisnog podrijetla na temelju Uredbe (EU) br. 1151/2012.

3. Opće napomene

3.1. EGSO pozdravlja prijedlog Komisije da se osigura pravno usklađivanje postojeće Uredbe (EZ) br. 110/2008 o jakim alkoholnim pićima s UFEU-om i uskladi zakonodavstvo s novim pravnim instrumentima EU-a. Predloženi okvir općenito pruža pojašnjenje i dosljednost u odnosu na pravila koja se odnose na sektor jakih alkoholnih pića.

3.2. EGSO prima na znanje da je Komisija održala savjetovanja s udruženjima proizvođača jakih alkoholnih pića. Sektor jakih alkoholnih pića u EU-u s inozemnom prodajom većom od 10 milijardi eura u 2015., sastavni je dio poljoprivredno-prehrambenog sektora, odnosno sektora s najvećim izvozom u Europskoj uniji. Taj sektor odgovoran je za milijun radnih mjesta u proizvodnji i prodaji u Europi i održava bliske gospodarske i socijalne odnose s poljoprivrednim sektorom. Prihod od trošarina i PDV-a od jakih alkoholnih pića godišnje donosi oko 23 milijarde eura. Međutim, konzumacija jakih alkoholnih pića pala je za 32 % između 1980. i 2014. godine. To se odrazilo u odvojenim trendovima „premiumizacije” i konzumacije manje količine, ali kvalitetnijeg pića. U razdoblju od 2000. do 2015. godine, primjerice, prodaja na mjestima konzumacije (hoteli, restorani, kafići) pala je za 8 % na 23,5 milijuna hektolitara jakih alkoholnih pića, no vrijednost se povećala za 30 %.

3.3. Iako je glavni cilj prijedloga Komisije osigurati pravnu usklađenost s UFEU-om, prijedlogom se također daje prilika sektoru jakih alkoholnih pića da zadrži kvalitetne i tradicionalne prakse i da zaštiti svoj ugled na svjetskoj razini. Prijedlog posebice pruža pojašnjenje u pogledu proizvodnje svakog pića: sirovine, minimalna jakost za stavljanje na tržište, maksimalni udjel alkohola, razdoblja dozrijevanja, zahtjevi u vezi sa sladilima itd. Razlikovanje između kategorija jakih alkoholnih pića pomaže zaštititi raznih tradicija.

3.4. EGSO naglašava važnost uvođenja čvršće povezanosti s poljoprivrednim sektorom. Za proizvodnju jakih alkoholnih pića trebale bi biti dozvoljene samo poljoprivredne sirovine, čime bi se osigurao plasman osnovnih poljoprivrednih proizvoda.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 110/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2008. o definiciji, opisivanju, prezentiranju, označavanju i zaštiti zemljopisnih oznaka jakih alkoholnih pića i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1576/89 (SL L 39, 13.2.2008., str. 16.).

⁽²⁾ Ugovor o funkcioniranju Europske unije, članak 43. stavak 2.

⁽³⁾ Uredba (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o informiranju potrošača o hrani, izmjeni uredbi (EZ) br. 1924/2006 i (EZ) br. 1925/2006 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Komisije 87/250/EEZ, Direktive Vijeća 90/496/EEZ, Direktive Komisije 1999/10/EZ, Direktive 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Komisije 2002/67/EZ i 2008/5/EZ i Uredbe Komisije (EZ) br. 608/2004 (SL L 304, 22.11.2011., str. 18.).

⁽⁴⁾ Uredba (EU) br. 1151/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. studenog 2012. o sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode (SL L 343, 14.12.2012., str. 1.).

3.5. Prilagodbe izvršene kako bi se osiguralo usklađivanje s UFEU-om i pojednostavio zakonodavni postupak općenito su pozitivne. Međutim, bilo bi bolje više se usredotočiti na provedbene, a ne delegirane akte. U određenim bi područjima mogućnost odstupanja trebalo u potpunosti ukloniti, posebno ako to podrazumijeva velike promjene. Primjerice, Komisija traži ovlasti (članak 16. stavak 3.) za sastavljanje delegiranih akata kako bi se dozvolilo da se naziv registrirane oznake zemljopisnog podrijetla navodi na jeziku izvoznog tržišta na kojem je takva informacija obvezna, odnosno u slučaju u kojem jaka alkoholna pića ne mogu biti stavljena na tržište bez te informacije. Međutim, postojeća uredba EU-a već dopušta proizvođačima da tako postupaju, no to je uklonjeno iz teksta o usklađivanju. Potrebno je ponovno uvesti postojeću mogućnost, a u tom slučaju nema potrebe za delegiranjem ovlasti.

3.6. Jedan od glavnih razloga zabrinutosti proizvođača jakih alkoholnih pića jest očuvati tradiciju i sustav oznaka zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića. EGSO u načelu pozdravlja pojašnjenje pravila koja se odnose na oznake zemljopisnog podrijetla jer se ona primjenjuju na jaka alkoholna pića.

3.7. Iako to ne ulazi u posebno područje primjene prijedloga Komisije, EGSO ponavlja svoje prethodne preporuke o potrebi za dosljednim i sveobuhvatnim pristupom⁽⁵⁾ politike temeljenim na izbjegavanju štetne konzumacije alkohola kao i o promicanju odgovorne konzumacije kojom se izbjegavaju zdravstveni rizici i maloljetničko opijanje – ne samo u odnosu na sektor jakih alkoholnih pića nego i šire. Informiranje, obrazovanje i podizanje razine svijesti ključni su za to. EGSO napominje da privatni sektor sudjeluje u mnogim inicijativama i društvenim programima diljem EU-a, pokazujući da je moguće smanjiti zlouporabu alkohola, posebice među mladmom populacijom⁽⁶⁾.

3.8. Izdavanje popisa sastojaka i informacija o hranjivim vrijednostima na etiketama jakih alkoholnih pića nije uključeno u ovaj prijedlog Komisije. Međutim, EGSO ponovno ističe da potrošači imaju pravo dobiti istinite i uravnotežene informacije o alkoholnim pićima kako bi na temelju tih informacija mogli donijeti odluke o konzumiranju⁽⁷⁾. Mikro i malim proizvođačima potrebno je pružiti potporu u primjenjivanju pravila. Odbor se raduje doprinosenju tekućoj raspravi započetoj nedavnim izvješćem⁽⁸⁾ Komisije o toj temi.

4. Posebne napomene

4.1. EGSO priznaje složenost usklađivanja i pozdravlja pojašnjenje i napredak u područjima kao što su pravila povezana s označivanjem složenica, aluzija i mješavina jakih alkoholnih pića, kao i neobavezno označivanje podrijetla sirovina. Međutim, neki su drugi elementi izmijenjeni u prijedlogu, a trebalo bi ih razmotriti, kao na primjer:

— Zamjenjivanje svih „i/ili” formulacija s različitim izrazima ne smije dovesti do bilo kakvog pogrešnog tumačenja i zabune. EGSO stoga predlaže uporabu uvodne izjave kako bi se naglasilo da su svi „i/ili” izrazi zamijenjeni s izrazima jednako značenja i da Komisija nije imala namjeru mijenjati smisao odredaba Uredbe (EU) br. 110/2008;

— Potrebno je pojasniti definiciju proizvodnog postupka i potrebu za dodavanjem aroma;

— Pojam „tehnička dokumentacija” zamijenjen je pojmom „specifikacija proizvoda” kako bi se uskladila pravila u četiri sektora oznake zemljopisnog podrijetla (prehrambeni proizvodi, vina, jaka alkoholna pića i aromatizirana vina). Međutim, kako bi se izbjeglo bilo kakvo pogrešno tumačenje, potrebno je dodati uvodnu izjavu kojom bi se pojasnila istovrijednost tih dvaju pojmova.

4.2. U članku 8. stavku 5. prijedloga Komisije predviđeno je da se trgovački nazivi kojima je dodan izraz „okus” (ili bilo koji drugi slični izrazi) smiju upotrebljavati ako se odnose na arome koje imitiraju jako alkoholno piće ili njihovu upotrebu u proizvodnji prehrambenog proizvoda koji nije piće. Odbor smatra da bi ova odredba mogla dovesti potrošače u zabludu.

⁽⁵⁾ SL C 318, 23.12.2009., str. 10.

⁽⁶⁾ Vidjeti, na primjer: HBSC (Anketa o ponašanju u vezi sa zdravljem u djece školske dobi; 11, 13 i 15 godina) – sažetak ključnih nalaza posljednje studije HBSC-a objavljene u 2016.: <http://spirits.eu/files/98/cp.as-095-2016-hbcs-survey-2016-key-messages-final.pdf>; ESPAD (Europski projekt školskih anketa o alkoholu i drogama, 15 i 16 godina). Studija ESPAD-a upućuje na to da 86 % europskih studenata sada prijavljuje da „nisu bili pijani” u posljednjih 30 dana. To je smanjenje od 23 % u razini utjecaja opojnih sredstava (od 2003.). Učestalost povremene konzumacije velike količine pića smanjila se za 28 % od vrhunca takve konzumacije zabilježenog u 2007. (18 % u 2007. na 13 % u 2015.). Ti su pozitivni trendovi zabilježeni za oba spola, tj. za dječake i djevojčice.

⁽⁷⁾ SL C 332, 8.10.2015., str. 28.

⁽⁸⁾ Izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o obveznom označivanju popisa sastojaka i nutritivnoj deklaraciji alkoholnih pića, COM(2017) 58 final – 13.3.2017.

4.3. Kako bi se zadržala dodana vrijednost za proizvođače i zaštitio interes potrošača, EGSO naglašava važnost zadržavanja postojeće razine zaštite za sektor jakih alkoholnih pića kada se upućuje na „mjesto proizvodnje” u odnosu na „mjesto podrijetla”. Nova terminologija ne bi trebala podrazumijevati značajnije promjene u sektoru jakih alkoholnih pića, pri čemu je ključno mjesto u kojem je proizvod destiliran i proizveden.

4.4. Države članice odgovorne su za nadzor nezakonite upotrebe zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla i Komisija bi trebala biti informirana o primjeni pravila u državama članicama, čime bi se osigurao odgovarajući okvir za uklanjanje lažnih jakih alkoholnih pića s tržišta.

4.5. Postupak prigovora koji zainteresiranim stranama omogućuje da postignu dogovor dobrodošao je jer je taj postupak manje zahtjevan i ne utječe na rezultate.

4.6. Registar oznaka zemljopisnog podrijetla jakih alkoholnih pića koji zamjenjuje Prilog III. trebalo bi smatrati načinom modernizacije modela, bez posljedica na prava, obveze ili transparentnost sustava.

Bruxelles, 29. ožujka 2017.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Georges DASSIS
